

V Bruseli 15. mája 2025
(OR. en)

8876/1/25
REV 1

JEUN 70
EDUC 149
SOC 278

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o komunite mladých ľudí v Európe založenej na európskych hodnotách v záujme spoločnej a bezpečnej Európy

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery Rady, ktoré Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) schválila na zasadnutí 12. mája 2025.

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o komunite mladých ľudí v Európe založenej na európskych hodnotách v záujme spoločnej a bezpečnej Európy

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

PRIPOMÍNAJÚC, ŽE

1. Európska únia je založená na spoločných hodnotách¹ úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, ktoré sú základnými zásadami zakotvenými v Zmluve o Európskej únii. Tieto európske hodnoty sú univerzálne a slúžia ako základný kameň pre budovanie spoločnej a bezpečnej európskej spoločnosti.
2. Charta základných práv Európskej únie, v ktorej sa potvrdzujú práva a slobody všetkých jednotlivcov vrátane mladých ľudí, poskytuje spoľahlivý rámec pre zabezpečenie dôstojnosti, rovnosti, účasti a ochrany. Tieto nástroje usmerňujú úsilie o vytvorenie bezpečného a inkluzívneho prostredia pre všetkých mladých ľudí v Európe, čím sa podporuje ich rozvoj a angažovanosť v spoločnosti.²

¹ Článok 2 Zmluvy o Európskej únii.

² Charta základných práv Európskej únie (2012/C 326/02), Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391 – 407.

3. V Európskom pilieri sociálnych práv sa uznáva právo mladých ľudí na prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, na rovnaké príležitosti a na ochranu pred diskrimináciou, pričom sa podporuje vytváranie inkluzívnych, odolných komunít, v ktorých sa mladí ľudia aktívne angažujú a v ktorých sú ekonomicky a sociálne zabezpečení.³ V tejto súvislosti sa v záveroch Rady o príspevku vzdelávania a odbornej prípravy k posilneniu spoločných európskych hodnôt a demokratického občianstva⁴ členské štáty vyzvali, aby do osobitného kontextu výučby spoločných európskych hodnôt a demokratického občianstva začlenili trvalú pozornosť venovanú rovnosti a rozmanitosti.
4. Stratégia EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027⁵ obsahuje 11 európskych cieľov v oblasti mládeže, v ktorých sa zdôrazňuje kľúčová úloha mladých ľudí pri budovaní spoločnej a bezpečnej Európy. Prostredníctvom svojich troch základných pilierov – zapájať, spájať a posilňovať postavenie – zdôrazňuje význam zmysluplnej účasti, podpory vzájomného porozumenia a vybavenia mladých ľudí v Európe kompetenciami a príležitosťami potrebnými na aktívne prispievanie k odolnej a inkluzívnej spoločnosti.⁶ Stratégia EÚ pre mládež poskytuje rámec pre aktívnu angažovanosť, autonómiu a začlenenie mladých ľudí, čím sa posilňuje zmysel pre spoločnú zodpovednosť za spoločnú európsku identitu.

³ Európsky pilier sociálnych práv, Kapitola I: Rovnosť príležitostí a prístup na trh práce, vyhlásený Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017 (2017/C 428/09), Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10 – 15.

⁴ Závery Rady o príspevku vzdelávania a odbornej prípravy k posilneniu spoločných európskych hodnôt a demokratického občianstva, Ú. v. EÚ C, C/2023/1419, 1.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1419/oj>.

⁵ Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018, s. 1 – 22.

⁶ Stratégia EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027.

5. Aktívne zapojenie mladých ľudí do rozhodovacích procesov na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni je nevyhnutné pre posilnenie pocitu zodpovednosti za súčasnosť a budúcnosť Európskej únie. Štruktúrované mechanizmy účasti mládeže, ako je Európsky dialóg s mládežou, poskytujú platformu pre zmysluplnú účasť umožňujúcu mladým ľuďom vyjadriť svoje názory, majú vplyv na tvorbu politík a prispievajú k formovaniu spoločnej a bezpečnej Európy.⁷
6. Mladým ľuďom ako aktérom zmeny a kľúčovým zainteresovaným stranám pri formovaní budúcnosti Európy by sa malo od útleho veku umožniť pochopiť zásady, hodnoty a fungovanie EÚ v súlade s cieľom v oblasti mládeže č. 1⁸ a aktívne prispievať k demokratickým procesom, občianskej spoločnosti a sociálnemu začleneniu v Európskej únii v súlade s cieľom v oblasti mládeže č. 9⁹.
7. Boj proti dezinformáciám a misinformáciám a poskytovanie spoľahlivých informácií sú nevyhnutné na zabezpečenie demokratických procesov a ochranu mladých ľudí pred manipuláciou. Zvyšovanie informovanosti mladých ľudí o kybernetickej bezpečnosti a podpora ich digitálnej a mediálnej gramotnosti a kultúry ostražitosti im umožňuje rozpoznávať a zmierňovať digitálne hrozby, čím sa podporuje bezpečné a odolné digitálne prostredie.¹⁰

⁷ Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o sociálnom rozmere udržateľnej Európy pre mládež (2023/C 185/06), Ú. v. EÚ C 185, 26.5.2023, s. 21 – 28.

⁸ Stratégia EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027, cieľ v oblasti mládeže č. 1, Spájanie EÚ s mládežou.

⁹ Stratégia EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027, cieľ v oblasti mládeže č. 9, Priestor a účasť pre všetkých.

¹⁰ Akčný plán pre európsku demokraciu; Akčný plán digitálneho vzdelávania 2021 – 2027, COM(2020) 624 final, SWD(2020) 209 final; závery Rady o mediálnej gramotnosti v neustále sa meniacom svete (Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020, s. 23 – 28).

8. Na všetkých úrovniach musí byť prioritou riešenie rastúcich výziev v oblasti zdravia, ktorým mladí ľudia čelia, vrátane výziev týkajúcich sa duševného zdravia a pohody, ktoré sa ešte zhoršili v dôsledku pandémie COVID-19 a ďalších spoločenských zmien a tlakov offline aj online. Podpora duševnej odolnosti mladých ľudí je nevyhnutná nielen pre ich osobný rozvoj, ale aj pre podporu bezpečnej a inkluzívnej európskej spoločnosti, v ktorej môžu prosperovať ako aktívni účastníci v rámci demokratických a sociálnych procesov, ako aj svojho pracovného života.¹¹
9. Mladí ľudia v celej Európe čelia výzvam, ktoré sú úzko spojené s európskymi hodnotami, vrátane obáv týkajúcich sa právneho štátu, zmenšovania priestoru občianskej spoločnosti a rastúcich hrozieb pre demokratickú účasť. Hoci tieto otázky spolu s naliehavými globálnymi výzvami, ako sú zmena klímy, demografická transformácia, digitálna a zelená transformácia, dezinformácie, medzinárodné politické napätie a ozbrojené konflikty, prehlbujú nerovnosť a vytvárajú prekážky, ktoré bránia niektorým mladým ľuďom zapájať sa do spoločenských a demokratických procesov, zároveň však slúžia aj ako katalyzátor pre iných mladých ľudí, aby sa aktívne zúčastňovali na demokratických diskusiách a činnostiach v oblastiach, ako sú ľudské práva, duševné zdravie, medzigeneračná spravodlivosť, klimatická spravodlivosť a spoločenské zmeny.¹²
10. Viaceré programy a iniciatívy EÚ, ako sú Erasmus+, Európsky zbor solidarity, program Občania, rovnosť, práva a hodnoty, Európsky sociálny fond plus, v príslušných prípadoch vrátane iniciatívy Aim, Learn, Master, Achieve – vytýčiť si cieľ, naučiť sa, zvládnuť, dosiahnuť (ALMA), iniciatívy DiscoverEU, záruky pre mladých ľudí, Európskeho dialógu s mládežou a Európskeho roka mládeže 2022, sa v relevantných prípadoch ukázali ako úspešné pri zvyšovaní účasti mládeže, rozvoji kompetencií, sociálnej mobility a cezhraničnom presadzovaní európskych hodnôt.

¹¹ Európska komisia/EACEA/Wiki pre mládež, 2022. *The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people. Policy responses in European countries. Youth Wiki report (Dosa pandémie COVID-19 na duševné zdravie mladých ľudí. Politické reakcie v európskych krajinách, správa portálu Wiki pre mládež)*, Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, rýchly prieskum Eurobarometra 545 – Mládež a demokracia, máj 2024.

¹² Rýchly prieskum Eurobarometra 545 – Mládež a demokracia, máj 2024.

UZNÁVAJÚC, ŽE:

11. Budovanie silnej komunity mladých ľudí v Európe je kľúčom k riešeniu výziev, ktorým mladí ľudia čelia, vrátane pocitov odcudzenosti a sklamaní, pokiaľ ide o inštitúcie EÚ.
U niektorých mladých ľudí prispeli k pocitu nedôvery v inštitúcie problémy, ako sú ťažkosti v oblasti duševného zdravia, prehlbujúca sa nerovnosť a pocit, že nie sú dostatočne zapájaní do rozhodovacieho procesu EÚ.¹³
12. Hoci je povzbudzujúce, že si mladí ľudia naďalej udržiavajú silný pocit európskej identity, dôvera v európske inštitúcie klesá, rovnako ako aj záujem mladých ľudí zúčastňovať sa na európskych voľbách. V záujme obnovenia tejto dôvery by sa mal klásť väčší dôraz na inkluzívne politiky, ktorými sa zabezpečí, aby tieto politiky reagovali na osobitné potreby a obavy mladých ľudí, zahŕňali občiansku výchovu, medzigeneračnú spoluprácu, presadzovali spoločné hodnoty a podporovali aktívne zapájanie mladých ľudí do demokracie a občianskej spoločnosti a zaisťovali prístup k spoľahlivým zdrojom informácií.¹⁴
13. Globálne výzvy 21. storočia, ako sú otázky duševného zdravia, digitálna a zelená transformácia, klimatická kríza, sociálna nerovnosť, polarizácia, ohrozenie právneho štátu a porušovanie základných práv, medzinárodné politické napätie a ozbrojené konflikty, si vyžadujú jednotnú európsku reakciu. Zapojením mladých ľudí v Európe do riešenia týchto otázok prostredníctvom zmysluplnej účasti na rozhodovacích procesoch sa zabezpečí, že Európa bude naďalej pre budúce generácie bezpečným a udržateľným regiónom.
14. Sektor mládeže môže zohrávať kľúčovú úlohu v integrovanom a medziodvetvovom prístupe k identifikácii násilnej radikalizácie mladých ľudí proti európskym hodnotám, jej predchádzaniu a boju proti nej.

¹³ Rýchly prieskum Eurobarometra 545 – Mládež a demokracia, máj 2024.

¹⁴ „Young Citizens’ Views and Engagement in a Changing Europe“ (Názory mladých občanov a ich angažovanosť v meniacej sa Európe), IEA International Civic and Citizenship Education Study 2022 European Report, Springer, 2022.

15. Dialóg s deťmi a mladými ľuďmi prostredníctvom participatívnych mechanizmov, ako je platforma EÚ pre participáciu detí a Európsky dialóg s mládežou, poukazuje na význam vytvorenia inkluzívneho a bezpečného priestoru, v ktorom môžu vyjadriť svoje názory a zmysluplne sa podieľať na formovaní súčasnosti a budúcnosti Európy.¹⁵ Zároveň je rovnako dôležité zohľadňovať názory mladých ľudí pri tvorbe politík.

BERÚC DO ÚVAHY, ŽE:

16. Dnešný svet čelí vyvíjajúcim sa a novým hrozbám pre demokraciu a právny štát, globálnej environmentálnej a klimatickej kríze, hrozbám pre verejné zdravie, dezinformačným kampaniam, neodôvodnenej vojenskej útočnej vojne Ruska proti Ukrajine, prebiehajúcemu konfliktu na Blízkom východe a iným globálnym konfliktom. Tieto krízy viedli k nedostatku energie, inflácii, hospodárskej a sociálnej nestabilite, nerovnosti a masovej migrácii, zároveň však podnietili hľadanie inovatívnych riešení na zmiernenie ich vplyvov. Uvedené výzvy spôsobili ďalšie komplikácie, ale zároveň vytvorili príležitosti na podporu inovácií a riešenie naliehavých spoločenských a environmentálnych otázok.
17. Výzvy a príležitosti prináša aj zrýchľujúca sa digitálna a zelená transformácia Európy. Hoci tieto javy môžu prehĺbovať nerovnosť a polarizáciu spoločnosti a môžu mať negatívny vplyv na zdravie vrátane duševného zdravia, najmä pokiaľ ide o mladých ľudí, zároveň však podnecujú inovácie, vytvárajú nové príležitosti pre vzdelávanie, odbornú prípravu a zamestnanosť a posilňujú konektivitu. Riešenie týchto príležitostí a výziev si vyžaduje trvalé úsilie o posilnenie inkluzívnosti, presadzovanie medzigeneračnej spravodlivosti a využitie potenciálu mladých ľudí v Európe, aby prispeli k bezpečnejšej, spravodlivejšej a udržateľnejšej Európe.¹⁶

¹⁵ Lundy, L. (2007). „Voice“ is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. („Hlas“ nestačí: konceptualizácia článku 12 Dohovoru OSN o právach dieťaťa) British Educational Research Journal, 33(6), 927 – 942. Lundyho model, ktorý sa potvrdil v rámci iniciatív Európskej komisie, zdôrazňuje štyri prvky – priestor, hlas, publikum a vplyv –, ktoré majú zásadný význam pre zmysluplnú účasť mládeže na formovaní politík a rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú ich životy.

¹⁶ Správa Európskej komisie: Index digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI), 2022.

18. Spolupráca medzi členskými štátmi je potrebná na to, aby sa v rámci politík posilnili a zohľadňovali perspektívy mládeže s cieľom zabezpečiť, aby tieto politiky reagovali na rôznorodú realitu mladých ľudí v Európe vrátane tých, ktorí majú menej príležitostí, a tých, ktorým hrozí vylúčenie.
19. Na riešenie mnohostranných výziev, ktorým v súčasnosti čelia mladí ľudia v Európe, je nevyhnutné posilniť existujúce činnosti na podporu aktívnej angažovanosti, posilnenia postavenia a odolnosti mládeže. To môže zahŕňať podporu rozvoja osobných a spoločenských kompetencií vo všetkých prostrediach a počas celého života¹⁷, zlepšenie prístupu ku kvalitnému a k inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave, ktoré sú prispôbené budúcim požiadavkám trhu práce, a riešenie chýbajúcich zručností a ich nedostatku, neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa, zlepšenie digitálnej a mediálnej gramotnosti, vytváranie inkluzívnych príležitostí na občiansku a demokratickú účasť vrátane poskytovania príležitostí v oblasti práce s mládežou a dobrovoľníckej činnosti¹⁸ a ďalší rozvoj systémov podpory duševného zdravia¹⁹. Posilnenie týchto činností pomôže vybudovať spoločnú, bezpečnú a angažovanú európsku komunitu, v ktorej budú mladí ľudia pripravení naplno rozvinúť svoj potenciál a budú môcť aktívne prispievať k udržateľnej a súdržnej budúcnosti.

¹⁷ Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o európskych a medzinárodných programoch politik týkajúcich sa detí, mládeže a práv detí, Ú. v. EÚ C, C/2024/3528, 4.6.2024.

ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3528/oj>.

¹⁸ Odporúčanie Rady z 20. novembra 2008 o mobilite mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie (Ú. v. EÚ C 319, 13.12.2008, s. 8 – 10).

¹⁹ Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu mladých ľudí v Európskej únii, Ú. v. EÚ C, C/2023/1337, 30.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1337/oj>.

20. Na Konferencii EÚ s mládežou, ktorá sa konala 2. – 5. marca 2025 v Lubline, mladí ľudia navrhli tieto odporúčania:

1. Mladí ľudia zdôraznili, že je potrebné zvýšiť nádej mládeže v demokratickú a bezpečnú budúcnosť posilnením ich dôvery v demokratické inštitúcie na všetkých úrovniach, odolnosti a príspevku k budovaniu mieru, aby sa zabránilo demotivácii, neangažovanosti a politickému odcudzeniu. Možno to dosiahnuť:
 - a) vyhlásením Európskeho roka odolnosti a zvýšením dlhodobého a ľahko dostupného financovania z prostriedkov EÚ pre projekty mládeže v oblasti odolnosti a pripravenosti na krízy;
 - b) posilnením zapojenia mládeže do rozhodovania prostredníctvom opatrení, ako sú iniciatívy európskeho občianstva pod vedením mládeže, kontrola vplyvu na mládež na vnútroštátnej a európskej úrovni a Európsky dialóg s mládežou. Mali by zahŕňať transparentné nadväzujúce procesy, ktorými sa sleduje vykonávanie politických návrhov, ako aj partnerstvá s mládežníckymi organizáciami v oblasti komunikácie a osvetových činností s cieľom osloviť širokú škálu mladých ľudí a lepšie umožniť mladým lídrom preklenúť priepasť medzi mladými ľuďmi a tvorcami politik EÚ;
 - c) podporou mladých kandidátov vo voľbách prostredníctvom opatrení, ako sú kvóty či politické stáže, znížením vekovej hranice spôsobilosti a poskytovaním reálnej šance mladým ľuďom na zvolenie;
 - d) zavedením občianskej výchovy ako povinného predmetu formálneho vzdelávania s komplexnými učebnými osnovami poskytnutými a vytvorenými v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami. Tým by sa mala podporovať občianska zodpovednosť, mali by sa presadzovať európske hodnoty, občianska spoločnosť, kritické myslenie, demokratická účasť a úloha demokratických inštitúcií.

2. Dezinformácie a misinformácie ohrozujú demokratické hodnoty, narúšajú dôveru v inštitúcie a vytvárajú polarizáciu. To vedie ku skepticizmu, k neangažovanosti a problémom duševného zdravia medzi mladými ľuďmi, ako aj k neschopnosti prijímať informované rozhodnutia. Posilnenie odolnosti mladých ľudí v digitálnom prostredí a ďalšiu ochranu demokratických hodnôt, na ktorých je EÚ založená, možno dosiahnuť:
- a) spoločným navrhovaním rámcov digitálneho vzdelávania spolu s mladými ľuďmi (formálne, neformálne, informálne) v oblastiach, ako sú pochopenie algoritmov, mediálna gramotnosť, kybernetická bezpečnosť, overovanie faktov, digitálna stopa, riadenie informácií, kritické myslenie, etické médiá a využívanie umelej inteligencie;
 - b) zavedením transparentných postupov overovania a zodpovednosti pre sociálne médiá, ako aj označovania kvality médií s cieľom podporiť zodpovedné digitálne správanie;
 - c) podporou podnikov a startupov vedených mládežou v oblasti sociálnych médií a umelej inteligencie.

VYZÝVAJÚ PRETO ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY NA VHODNÝCH ÚROVNIACH:

21. v príslušných prípadoch posilnili vzdelávanie a odbornú prípravu v oblasti demokratického občianstva, ako aj digitálnu a mediálnu gramotnosť prostredníctvom formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ktoré mladým ľuďom poskytuje vedomosti, zručnosti a postoje potrebné na to, aby sa mohli účinne a zodpovedne zapájať do života spoločnosti a aby mohli využívať nové technológie a inovácie. Tieto iniciatívy by mali zohľadňovať rôzne potreby mladých ľudí vrátane tých, ktorí majú menej príležitostí a ktorí sa nachádzajú v zraniteľných situáciách, a podporovať chápanie demokratických hodnôt a procesov, aktívnu účasť v občianskej a európskej komunite a rozvoj kritického myslenia spolu s digitálnou a mediálnou gramotnosťou s cieľom riešiť spoločenské výzvy, ako aj podporovať inkluzívne a odolné komunity;

22. vyzdvihovali úlohu práce s mládežou ako hnacej sily európskych hodnôt, rozvoja kompetencií a zmysluplnej účasti mladých ľudí. Práca s mládežou vo svojej rozmanitosti prispieva rôznymi metódami k súdržnejšej spoločnosti;
23. posilnením občianskej účasti mladých ľudí a podporou ich účasti na voľbách ďalej presadzovali ich aktívnu účasť na demokratických procesoch, čo pomáha vytvárať inkluzívnejšiu demokraciu, ktorá reprezentuje rozmanité potreby ľudí;
24. zabezpečili, aby mladí ľudia mali rovnaký prístup k bezpečnému a inkluzívnemu prostrediu, ktoré podnecuje rozvoj ich psychosociálnych zručností a účasť na činnostiach budovania komúnít. Tieto činnosti by mohli zahŕňať dobrovoľnícke programy, medzigeneračné projekty a miestne iniciatívy zamerané na sociálne a environmentálne výzvy, z ktorých všetky prispievajú k budovaniu a posilňovaniu pocitu spolupatričnosti v rámci miestnych, regionálnych, národných a európskych komúnít;
25. presadzovali medzikultúrny a medzigeneračný dialóg a solidaritu a bojovali proti všetkým formám diskriminácie, rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie a iným druhom neznášanlivosti²⁰, napríklad vykonávaním príslušných verejných politík prostredníctvom programov v oblasti zručností, kampaní na zvyšovanie informovanosti a informálnych aj neformálnych vzdelávacích činností, ktoré odzrkadľujú rozmanitosť európskych komúnít a sú zamerané na ochranu a zlepšenie tejto rozmanitosti;

²⁰ Akčný plán EÚ proti rasizmu na roky 2020 – 2025, COM(2020) 565 final; stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025, COM/2020/152 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52020DC0152>; stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025, COM/2020/698 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0698> a Stratégia boja proti antisemitizmu a podpory židovského života v EÚ (2021 – 2030), COM/2021/615 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52021DC0615>.

26. podporovali mládežnícke organizácie, pracovníkov s mládežou a iné relevantné zainteresované strany, najmä tie, ktoré prispievajú k propagácii Európskej únie a demokratických hodnôt a ktoré rozvíjajú osobné a sociálne kompetencie mladých ľudí, s cieľom umožniť im angažovať sa vo vzťahu ku komunitám a účinne riešiť spoločenské výzvy;
27. presadzovali rozvoj zručností v oblasti kritického myslenia u mladých ľudí, ktoré im umožnia kritickým a nezávislým zmysľaním analyzovať informácie, posudzovať predpoklady a orientovať sa v zložitých spoločenských otázkach. Vďaka týmto zručnostiam sa môžu mladí ľudia stať aktívnymi, informovanými občanmi, ktorí zmysluplne prispievajú k pozitívnej zmene vo svojich komunitách aj mimo nich;
28. podporovali posudzovanie politík v oblasti mládeže a programov práce s mládežou s cieľom zabezpečiť, aby boli inkluzívne a účinné a aby odzrkadľovali rozmanité a meniace sa potreby mladých ľudí v celej EÚ vrátane mladých ľudí, ktorí majú menej príležitostí a ktorým hrozí vylúčenie;
29. podnecovali a uľahčovali spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami, mládežníckymi organizáciami, kultúrnymi inštitúciami a širšou komunitou s cieľom vytvoriť synergie, ktoré mladých ľudí povzbudia k aktívnej účasti na kultúrnom, spoločenskom, občianskom a športovom živote. Toto úsilie môže zlepšením spoločných vzdelávacích príležitostí a vzájomného porozumenia podporiť budovanie demokracie, presadzovať inkluzívne a odolné komunity a posilňovať postavenie mladých ľudí, aby sa stali aktívnymi a angažovanými občanmi²¹;

²¹ Závery Rady o príspevku vzdelávania a odbornej prípravy k posilneniu spoločných európskych hodnôt a demokratického občianstva, Ú. v. EÚ C, C/2023/1419, 1.12.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52023XG01419>.

30. ak je to možné, v plnej miere využívali príležitosti, ktoré ponúkajú programy Erasmus+ a Európsky zbor solidarity (ESC), na posilnenie postavenia mladých ľudí a budovanie inkluzívnych a odolných komúnít. Prostredníctvom nástrojov, ako sú mládežnícke výmeny a kurzy odbornej prípravy v rámci programu Erasmus+, možno presadzovať občiansku výchovu a kritické myslenie, zatiaľ čo dobrovoľnícke projekty a solidárne činnosti ESC podporujú zapojenie mladých ľudí do riešenia spoločenských výziev. Okrem toho partnerstvá spolupráce a projekty budovania kapacít v rámci programu Erasmus+ umožňujú spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami, mládežníckymi organizáciami a kultúrnymi a športovými inštitúciami s cieľom presadzovať demokratické hodnoty, medzikultúrny dialóg a aktívnu účasť.

VYZÝVAJÚ PRETO ČLENSKÉ ŠTÁTY A EURÓPSKU KOMISIU, ABY S NÁLEŽITÝM OHĽADOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

31. ďalej presadzovali aktívnu účasť mladých ľudí na demokratických procesoch tým, že sa zabezpečí, aby sa ich názory zohľadňovali a uplatňovali pri tvorbe politiky na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ;
32. podporovali iniciatívy zamerané na budovanie kapacít, a to s osobnou účasťou, ako aj online, a rozvoj kompetencií, ktoré umožňujú mladým ľuďom účinne sa zúčastňovať na budovaní komúnít a rozhodovacích procesoch. Cieľom takéhoto úsilia by malo byť posilnenie ich dôvery a znalostí, ako aj ich odolnosti a odhodlania zmysluplne prispievať k rozhodovacím procesom na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni. Tieto iniciatívy by mali prostredníctvom cielených osvetových programov a partnerstiev s miestnymi organizáciami prioritne oslovovať nedostatočne zastúpené skupiny mladých ľudí, najmä mladých ľudí, ktorí majú menej príležitostí a ktorým hrozí vylúčenie;
33. podporovali mládežnícke organizácie, najmä tie, ktoré presadzujú európske hodnoty a demokraciu, a v príslušných prípadoch národné rady mládeže, aby svojou prácou aktívne prispievali k formovaniu politik, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí;
34. neustále rozvíjali informačné systémy a prostredia pre mládež, ako aj dostupnosť a prístupnosť informácií, keďže informácie pre mládež výrazne mladým ľuďom pomáhajú, aby sa stali informovanými a angažovanými európskymi občanmi;

35. zintenzívnili medziodvetvové úsilie o podporu pohody mladých ľudí a o predchádzanie problémom s duševným zdravím a zároveň presadzovali prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave, k zvyšovaniu úrovne zručností, rekvalifikácii a pracovným príležitostiam pre mladých ľudí, najmä tých, ktorí majú menej príležitostí a ktorým hrozí vylúčenie, a usilovali sa zvýšiť ich odolnosť a psychosociálne zručnosti s cieľom zabezpečiť ich budúcu účasť v spoločenskom rámci Európy a zmierniť sociálno-ekonomické nevýhody;
36. zintenzívnili úsilie o podporu bezpečného a zdravého online prostredia pre mladých ľudí ich ochranou pred nevhodným obsahom, návykovým dizajnom s negatívnym vplyvom na duševné a fyzické zdravie a pred online hrozbami, ako sú dezinformácie a mylné informácie, nenávistné prejavy a obťažovanie, a aby zároveň posilnili boj proti dezinformáciám a zvyšovali povedomie o kybernetickej bezpečnosti a digitálnu gramotnosť. Mladým ľuďom to pomôže rozpoznávať a zmiernovať kybernetické hrozby, čím sa prispeje k vytvoreniu bezpečnejších a odolnejších komunít;
37. uznali význam uplatňovania hľadiska mládeže v politikách v oblasti bezpečnosti, migrácie a sociálnej súdržnosti, zdravia, vzdelávania a odbornej prípravy, kultúry, bývania, opatrení v oblasti klímy a životného prostredia a digitálnej transformácie s cieľom formovať bezpečnú a spoločnú budúcnosť Európy a aby v relevantných prípadoch vytvárali medziodvetvové stratégie;
38. podporovali spoluprácu s občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom s cieľom vytvárať mladým ľuďom príležitosti na riešenie naliehavých výziev, ako je digitálna transformácia, zmena klímy a sociálne začlenenie. Tieto príležitosti by mohli zahŕňať učňovskú prípravu, stáže, podnikateľské programy a projekty spolupráce;

39. zabezpečili, aby sa názory mladých ľudí aktívne zohľadňovali ich zapojením do rozhodovacích procesov a do spoločnej tvorby iniciatív, ktoré sú hnacou silou hospodárskeho rastu, bezpečnosti a inovácie v Európe;
40. uľahčovali spoluprácu medzi tvorcami politik, mládežníckymi organizáciami, organizáciami a združeniami občianskej spoločnosti, výskumnými pracovníkmi a inými zainteresovanými stranami s cieľom zabezpečiť, aby politiky v oblasti mládeže zostali relevantné a naďalej reagovali na meniace sa potreby mladých ľudí v Európe;
41. s využitím príležitostí dostupných v rámci programu Erasmus+ a Európskeho zboru solidarity ďalej rozvíjali úzku spoluprácu medzi mladými ľuďmi z členských štátov a mladými ľuďmi z celej Európy, najmä z kandidátskych krajín EÚ, ako aj z mimoeurópskych krajín;
42. ďalej spolupracovali s medzinárodnými organizáciami vrátane Rady Európy a Organizácie Spojených národov s cieľom zvýšiť občiansku angažovanosť mladých ľudí a ich organizácií, pričom sa zdôrazňuje potreba pokračovať v podpore partnerstva medzi EÚ a Radou Európy zameraného na mládež;
43. posilnili iniciatívy zamerané na zapojenie mladých ľudí do európskej komunity, aby sa zlepšilo porozumenie európskemu občianstvu a hodnotám a posilnilo prepojenie mladých ľudí s európskou komunitou a jej inštitúciami.

VYZÝVAJÚ PRETO EURÓPSKU KOMISIU, ABY V SÚLADE SO ZÁSADOU
SUBSIDIARITY:

44. posilnila a naďalej transparentným spôsobom podporovala, napríklad prostredníctvom európskych programov, iniciatívy, ktoré zlepšujú vedomosti o EÚ a prispievajú k rozvoju spoločnej európskej komunity založenej na spoločných hodnotách vrátane rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám;

45. pokračovala v podpore programov a iniciatív EÚ pre mládež, ako sú Erasmus+, Európsky zbor solidarity a Európsky dialóg s mládežou, a zabezpečila synergie s inými politickými iniciatívami, ktoré podporujú výmenu nápadov, posilňujú solidaritu a európsku identitu medzi mladými ľuďmi, a zabezpečila, aby ďalšia generácia týchto iniciatív zahŕňala silnú zložku zameranú na posilnenie solidarity a účasti mladých ľudí;
46. v spolupráci s členskými štátmi zabezpečila synergie medzi Európskym dialógom s mládežou a novými participatívnymi mechanizmami EÚ, ako sú politické dialógy komisárov s mládežou, skupina mládežníckych zainteresovaných strán EÚ a mládežnícky poradný výbor Komisie, aby sa navzájom dopĺňali a plnili svoj potenciál zapojiť mladých ľudí do rozhodovacieho procesu na úrovni EÚ;
47. posilnila inkluzívnosť a prístupnosť participatívnych mechanizmov uvedených v bode 46 zväzovaním oblastí, v ktorých je potrebné zlepšenie, a získaných poznatkov s cieľom dosiahnuť lepšie zastúpenie rôznych názorov vrátane názorov mladých ľudí, ktorí majú menej príležitostí;
48. zabezpečila, aby sa názory mladých ľudí zohľadňovali na všetkých úrovniach zavedením mládežníckej kontroly na európskej úrovni, posudzovania vplyvu na mládež alebo iných podobných nástrojov na uplatňovanie hľadiska mládeže²²;
49. zohľadnila tieto závery pri príprave budúcej stratégie EÚ pre mládež a Európskeho dialógu s mládežou po roku 2027 a zabezpečila, aby sa rozsah pôsobnosti a ciele zohľadnili v budúcich politických rámcoch. Tým sa zabezpečí, aby bola táto budúca stratégia v súlade s potrebami mladých ľudí a aby posilnila ich úlohu pri budovaní spoločnej a bezpečnej Európy.

²² Európska komisia: Európska výkonná agentúra pre vzdelávanie a kultúru, *Uplatňovanie hľadiska mládeže, posudzovanie vplyvu na mládež a mládežnícke kontroly – porovnávací prehľad*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/038401>